

○ ABRIL 2022

L'EUTANÀSIA

20è aniversari de l'aprovació
de la 1a llei d'eutanàsia
al món

GUIA DE LECTURA

**BIBLIOTECA MUNICIPAL
JOSEP M. LLOMPART**

Sumari:

Introducció.....	3
L'eutanàsia al món.....	4
L'eutanàsia a Espanya.....	5

Guia de lectura

Coneixements.....	7
Novel·les.....	8
Pel·lícules.....	9
Associacions i entitats.....	9
Legislació i publicacions al web.....	10
Testimonis.....	11

Introducció

Amb motiu del 20è aniversari de l'aprovació de la primera llei sobre eutanàsia al món, hem considerat adient elaborar una guia de recursos sobre aquest tema tan actual i polèmic.

Hem agrupat els documents per matèries, basant-nos en el punt de vista científic (filosòfic, legal, biològic) o lúdic (literatura i cinema) amb què els diferents autors han abordat el tema.

També hi hem incorporat una selecció de recursos en línia que hem agrupat per temes: associacions i entitats especialitzades, -legislació i publicacions al web que tracten el tema de l'eutanàsia i testimonis de persones que han patit l'absència d'una llei que els emparàs.

Manifestació a Madrid a favor de la mort digna (2015).
Foto: Marcos del Mazo. Getty images.

L'eutanàsia al món

L'1 d'abril de 2022 es commemora el 20è aniversari de la primera llei sobre eutanàsia aprovada als Països Baixos. Països Baixos, el primer país en legalitzar-la el 2002, on ja estava despenalitzada des de 1994. Va ser aprovada amb el vot de més del 90% dels ciutadans.

Actualment l'eutanàsia i el suïcidi assistit estan permesos per llei a Països Baixos, Bèlgica, Luxemburg, Colòmbia, Canadà, als estats de Victòria i Western a Austràlia; a Nova Zelanda i Espanya. En aquests països l'eutanàsia suposa entre l'1% i el 4% del total de defuncions anuals.

El suïcidi assistit, a diferència de l'eutanàsia, no requereix d'una intervenció directa dels metges. Aquests únicament en faciliten els mitjans necessaris i és el pacient qui es pren la medicació de forma voluntària per a acabar amb la seva vida.

Als EUA la llei admet el suïcidi assistit quan l'esperança de vida és de sis mesos o inferior, als estats d'Oregon, Washington, Montana, Vermont, Califòrnia, Colorado, Washington DC, Hawaii, Nova Jersey, Maine i Nou Mèxic.

A Alemanya i a Suïssa no hi ha lleis específiques i només s'admet el suïcidi assistit sobre la base de sentències judicials.

Per altra banda, hi ha iniciatives per a despenalitzar la mort assistida a països com Xile, Portugal, França i Irlanda.

A Suècia, Noruega, Dinamarca i Finlàndia està reconeguda l'eutanàsia passiva que consisteix en la mort del pacient en situació irreversible, al qual se li ha suspès el tractament mèdic.

Ángel Hernández va ajudar a morir la seva dona, María José Carrasco.
ARA

L'eutanàsia a Espanya

Abans de l'entrada en vigor de la Llei sobre eutanàsia a Espanya, el 25 de juny de 2021, el Codi penal espanyol penava d'entre 2 a 10 anys de presó a les persones que ajudaven a suïcidar-se a una persona, depenent del grau d'involucració en la mort d'aquesta.

Però des de l'aprovació de la Llei orgànica de regulació de l'eutanàsia (LORE), 3/2021, de 24 de març, qualsevol persona espanyola amb una malaltia greu incurable o un patiment greu, crònic i imposibilitant, pot sol·licitar per escrit la prestació d'ajuda per ben morir.

La petició d'eutanàsia ha d'incloure tota la informació existent sobre el procés mèdic de la persona malalta. Iniciat el procés, l'afectada podrà canviar la seva decisió en qualsevol moment i retardar-ne l'aplicació tot el que vulgui. Per la seva banda el metge del pacient ha de traslladar la petició a la comissió autonòmica corresponent, que designarà dos professionals, aliens al cas, per examinar la petició. Posteriorment, una comissió formada per almenys set persones, entre metges, juristes i infermers, resoldrà la petició.

Imatge d'un acte de suport a Ángel Hernández (2019).
ACN/Laura Fíguls.

-Bátiz Cantera, Jacinto. *Cuestiones sobre la eutanasia: principios para cuidar la vida de quien sufre*. Madrid: Nueva Eva, 2022.

-Braunstein, Jean-François. *La filosofía se ha vuelto loca: un ensayo políticamente incorrecto*. Barcelona: Ariel, 2019.

-*Eutanasia y testamento vital*. Pamplona: Aranzadi, 2021.

- *Eutanasia: lo que el decorado esconde: reflexiones y experiencias de profesionales de la salud*. Salamanca: Sígueme, 2020.

-Gafo, Javier. *La eutanasia: el derecho a una muerte humana*. Madrid: Temas de hoy, 1990.

-Gómez Jara, Mariano. *El derecho a la eutanasia i al testamento vital: guía para particulares, profesionales sanitarios y abogados*. Barcelona: Atelier, 2021.

-González Ramírez, Mariano. *El derecho a no sufrir: la eutanasia*. Madrid: Edimat, 2003.

-Kervokian, Jack. *La buena muerte: los médicos y la eutanasia*. Barcelona: Brijalbo, 1993.

-Küng, Hans i Walter Jens. *Morir con dignidad: un alegato a favor de la responsabilidad*. Valladolid: Trotta, 1997.

-Martínez-Selles, Manuel. *Eutanasia: un análisis a la luz de la ciencia y la antropología*. Madrid: Rialp, 2019.

-Picazo Zappino, Julia. *El suicidio actual*. Madrid: Editorial EOS, 2017.

-Quintana, Octavi. *Por una muerte sin lágrimas: problemas éticos al final de la vida*. Barcelona: Flor del viento, 1997.

- Sandel, Michael J. *Justicia: ¿hacemos lo que debemos?.* Debate, 2011.

CONEXIEMENTS

-Singer, Peter. *Repensar la vida i la muerte: el derrumbe de nuestra ética tradicional*. Barcelona: Paidós, 1997.

-Soler, Toni. *Un bon cel: el zelador d'Olot i la banalitat de la mort*. Barcelona: La Campana, 2020.

-Y de nuevo *la eutanasia: una mirada nacional e internacional*. Madrid: Dykinson, 2019.

NOVEL·LES

-Allende, Isabel. *El amante japonés*. Barcelona: Plaza & Janés, 2010.

-Barrera Tyszka, Alberto. *La enfermedad*. Barcelona: Anagrama, 2006.

-Didierlaurent, Jean Paul. *El resto de sus vidas*. Barcelona: Seix Barral, 2017.

-Moyes, Jojo. *Yo antes de ti*. Barcelona: Penguin Randon House, 2014.

-Murgia, Michela. *La acabadora*. Barcelona: Salamandra, 2011.

-Ronsac, Charles. *Uno no se cansa de amar*. Salamanca: Anaya & Mario Muchnik, 2019.

-Tusquets Blanca, Oscar. *Vivir no es tan divertido, y envejecer, un coñazo*. Barcelona: Anagrama, 2021.

PEL·LÍCULES

-*Amor*. Dirigida per Michael Haneke. Madrid: Cameo, DL 2013.

-*Fiesta de despedida, La*. Dirigida per Tal Granit i Sharon Maymon. Barcelona: Cameo, DL 2015

-*Johnny cogió su fusil*. Dirigida per Dalton Trumbo. EUA, 1971.

-*Mar adentro*. Dirigida per Alejandro Amenábar. Madrid: Sogepaq, DL 2005.

-*Million dollar baby*. Dirigida per Clint Eastwood. Barcelona: Filmax Home Video, DL 2005.

ASOCIACIONES I ENTITATS

-*Conversation Project, The* [en línia]. The Conversartion Project, 2022.

<<https://theconversationproject.org/>> (Consulta 4 abril 2022).

-*DMD: derecho a morir dignamente* [en línia]. Asociación Federal Derecho a Morir Dignamente (DMD).

<<https://derechoamorir.org/>>. (Consulta: 22 març 2022).

-*DMD CAT: Dret a morir dignament Catalunya* [en línia]. Dmd.cat, 2016

<<http://dmd.cat/index.php/ca/>> (Consulta: 4 abril 2022).

-*Exit International* [en línia].

<<https://www.exitinternational.net/>> (Consulta: 4 abril 2022).

-*RTD Europe: Right To Die Europe* [en línia]. RTDe, 2022

<<https://www.rtde.eu/>> (Consulta: 4 abril 2022).

-WFRDS: *World Federation of Right to Die Societies* [en línea]. The World Federation of Right to Die Societies, 2020.
<<https://wfrtds.org/>>. (Consulta: 4 abril 2022).

LEGISLACIÓ I PUBLICACIONS AL WEB

-Bravo Advocats. *España se convirtió en el cuarto país de Europa en legalizar la eutanasia* [en línia]. Bravo Advocats, 2007 – 2020.
<<https://www.bravoadvocats.com/eutanasia-en-espana/>>
(Consulta: 5 abril 2022).

-Escuela para padres: mi cumbre. *La eutanasia explicada a los hijos* [Missatge en un blog].
<<https://blog.micumbre.com/2008/11/22/la-eutanasia-explicada-a-los-hijos/>> (Consulta: 5 abril 2022).

-ESPANYA. “Ley 4/2015, de 23 de marzo, de derechos y garantías de la persona en el proceso de morir”. *Boletín Oficial del Estado* (22 abril 2015), núm. 96, p. 34962 – 34981.
També disponible en línia a:
<<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2015-4332>>
(Consulta: 4 abril 22).

-ESPANYA. “Ley Orgánica 3/2021, de 24 de marzo, de regulación de la eutanasia”. *Boletín Oficial del Estado* (25 març 2021), núm.72, p. 34037 - 34049.
També disponible en línia a:
<https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2021-4628>
(Consulta: 28 març 2022).

-*Eutanàsia* [en línia]. Govern de les Illes Balears. Direcció General de Prestacions i Farmàcia.
<https://www.caib.es/sites/eutanasia/ca/portada_Ilei_eutanasia/> (Consulta: 5 abril 2022).

- "¿Existe el derecho a morir? = Is there a right to die?". *Cuadernos de Bioética*, vol. XXX, núm. 98, p. 55 - 64, 2019. Asociación Española de Bioética y Ética Médica.

<<https://www.redalyc.org/journal/875/87558347006/html/>>.

(consulta: 5 abril 2022).

- *Registre de voluntats anticipades* [en línia]. Govern de les Illes Balears. Direcció General de Recerca en Salut, Formació i Acreditació.

<<http://www.caib.es/sites/voluntatsanticipades/ca/presentacio-5201/?campa=yes>>

(Consulta: 5 abril 2022).

- Velasco Bernal, Carmen; Trejo, José María i Galán, Gabriel. "Leyes de eutanasia en España y en el mundo: aspectos médicos" [en línia]. *A: Atención primaria*, núm. 54, 2022.

<<https://www.elsevier.es/es-revista-atencion-primaria-27-pdf-S0212656721002043>>

(Consulta: 24 març 22).

TESTIMONIS

- *Quiero el final cuanto antes* [Arxiu de vídeo].

<https://www.youtube.com/watch?v=6IRsezZdbks&ab_channel=EIPa%C3%ADs>

(Consulta: 29 març 2022).

- *Último acto libre de Jose Antonio, El* [Arxiu de vídeo].

<https://www.youtube.com/watch?v=O_wgdaUuem4&ab_channel=SWIswissinfo.ch-Espa%C3%B1ol>

(Consulta: 29 març 2022).

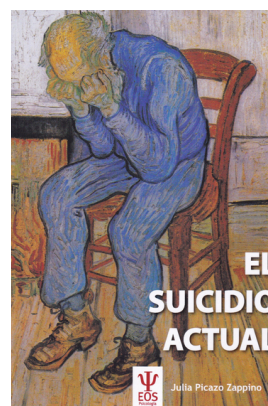
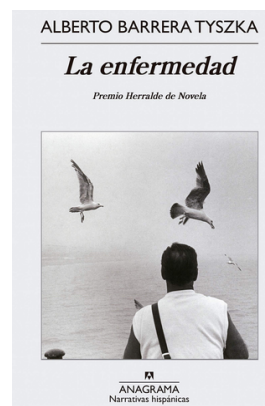
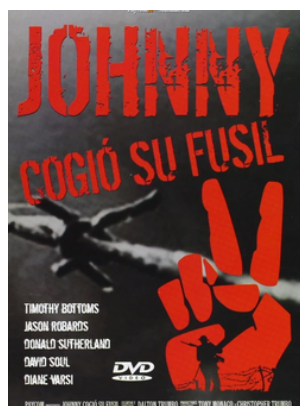
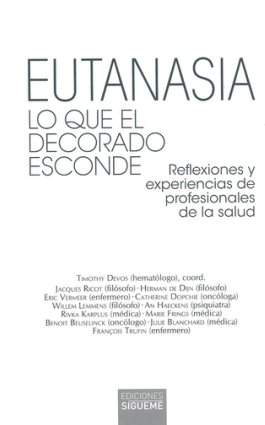
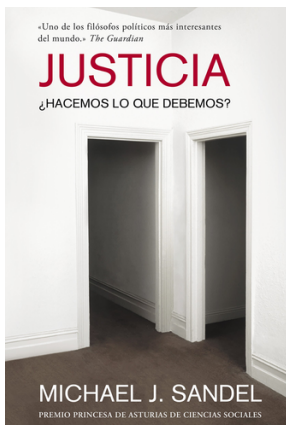
- Vallejo, César. *Eutanasia: el viaje a Islandia* [Arxiu de vídeo].

<https://www.youtube.com/watch?v=e4xjdeWVwhI&ab_channel=EIPa%C3%ADs>.

(Consulta: 29 març 2022).

- *Ya sé cómo será el final de mi vida: abrazada a mi familia* [Arxiu de vídeo].

<<https://elpais.com/especiales/2021/testimonios-ley-de-eutanasia/>>. (Consulta: 5 abril 2022).

Per consultar la disponibilitat:

Cabib: catàleg bibliogràfic de l'Ajuntament de Palma.
https://cabib.uib.es/screens/menu_cat.html

eBiblio Illes Balears.
illesbalears.ebiblio.es

BIBLIOTECA JOSEP M. LLOMPART
C. Emperadriu Eugènia, 6 (Palma)

Tel. 971 753 942
bibjmllompart@palma.cat